

بازیابی اطلاعات در داروسازی

تهیه و تنظیم از: احمد نعیمی
مرکز اطلاع رسانی علوم دارویی
دانشکده داروسازی شهید بهشتی

اطلاعات با نظم و جامعیت ویژه‌ای بر روی الواح گلین نقش بست تا سهولت دستیابی به اطلاعات را امکان‌پذیر گرداند. اختراع ماشین چاپ دگرگونی عظیمی را در مقطع دیگری برای ذخیره سازی و اشاعه اطلاعات بر روی کاغذ بوجود آورد. امروزه نیز به کمک کامپیوترهای پیشرفته، سریع و دقیق میتوان به اطلاعات فشرده شده بر روی دیسکتهای اطلاعاتی دست یافت. دیسکتهای نوری از نوع

کنترل، پردازش و اشاعه اطلاعات در سالهای اخیر به دلیل تأثیرگذاری آن بر روند تحقیقات در همه زمینه‌ها (خصوصاً علوم پزشکی) یکی از مسائلی است که توجه دست اندرکاران را به خود جلب می‌نماید. قدمت تدابیر اولیه جهت طبقه‌بندی اطلاعات را میتوان به ۲۵۰۰ سال پیش رسانید زمانی که انجام این امر برای اولین بار در کتابخانه «آشوربانیپال» در شهر نینوا تحقق یافت. در آن کتابخانه کلیه

(Compact Disk - Read only Memory)

CD-ROM قادر به ثبت و ذخیره‌سازی حجم بسیار بالایی از اطلاعات (قابل عرضه به صورت نوشتاری، دیداری و گفتاری) بوده، به سهولت اطلاعات خود را پردازش نموده و به فرد خواهان ارائه می‌دهند. در مقاله حاضر به معرفی یکی از منابع معتبر و جدید در زمینه علوم داروئی اقدام گردیده است. امید است دانش پژوهان و محققین گرانمایه بتوانند در صورت نیاز به بهره‌گیری از چنین سرویسی، گامهای ارزنده‌ای در زمینه‌های پژوهشی کشور بردارند.

IPA: یگانه سرویس چکیده مطلب داروسازی
(International Pharmaceutical

Abstracts)

IPA تنها سرویس چکیده مطلب در زمینه داروسازی می‌باشد که در سال ۱۹۶۴ میلادی توسط انجمن داروسازان بیمارستانی آمریکا (American Society of Hospital Pharmacists) با کد بین‌المللی ISSN: US 0020-8264 بصورت هر پانزده روز یکبار منتشر و مورد استفاده پژوهشگران بخصوص محققین و دانشجویان رشته داروسازی قرار گرفت. در حال حاضر این سرویس «چکیده مطلبی» در برگزیده مقالات برگزیده بیش از هفتصد (۷۰۰) عنوان نشریه مهم جهانی در زمینه‌های علوم داروئی و پزشکی می‌باشد و همه ساله لیست نشریات تحت پوشش IPA در اولین شماره ماه ژانویه این نشریه به چاپ می‌رسد.

سیستم اطلاع رسانی IPA:

این سیستم نیز جزئی از سیستم اطلاع رسانی کامپیوتری جهانی است که بصورت Online نیز می‌توان از اطلاعات این سرویس که بصورت چکیده مطلب است استفاده نمود. اطلاعات موجود در این سرویس اخیراً بر روی دیسکهای نوری (CD-ROM) ثبت گردیده است. این پایگاه اطلاعاتی نیز شامل کلچینی از چکیده مقالات بیش از هفتصد عنوان نشریه داروسازی، پزشکی، و علوم زیستی می‌باشد که تمامی سرفصلهای دروس انتخاب شده توسط شورای آموزشی داروسازان آمریکا را پوشش داده و دربرگیرنده بیش از ۲۰۰/۰۰۰ سند علمی است که کل مجموعه اطلاعات آن از سال ۱۹۹۴-۱۹۷۰ میلادی بر روی دیسک فوق در مرکز اطلاع‌رسانی علوم داروئی مستقر در کتابخانه دانشکده داروسازی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی شهید بهشتی قابل دسترس می‌باشد. محققین، دانشجویان و مراکز تحقیقات داروئی با مراجعه به این مرکز و یا مکاتبه توسط پست و فاکس می‌توانند به اطلاعات مورد نیاز خود دسترسی داشته باشند.

علاقمندان می‌توانند با مراجعه به آدرس: تهران، خیابان ولیعصر، خیابان شهید دکتر عباسپور، پلاک ۵۰ دانشکده داروسازی دانشگاه علوم پزشکی شهیدبهشتی مرکز اطلاع رسانی علوم داروئی مراجعه و یا با شماره فاکس ۰۲۱-۶۴۹۹۰۰۸ تماس حاصل نمایند.
- در مورد کلیه سرویسهای IPA می‌توان

بآدرس:

4630 Montgomery Avenue, Bethesda,
MD 20814 USA
تماس گرفته و از دیگر
امکانات آن مطلع گردید.

سرویس تأمین کپی از مقالات توسط IPA:

امکان استفاده از مقالات کامل IPA بصورت
فتوکپی وجود دارد. بدین منظور با ارسال
شماره چکیده و فتوکپی آن به آدرس زیر
می‌توان مقاله مورد نیاز را حداکثر تا مدت
یکماه از IPA دریافت نمود. مبلغ در نظر گرفته
شده توسط IPA برای هر مقاله ۷/۵ دلار و به
ازای هر صفحه کپی مبلغ ۳۵ سنت میباشد.

Dynamic Information Corp
1722 Gilbreth Road
P.O.Box 990
Burlingame, CA 94010-0990
USA
Telex: 380627 (Dynamic)
Telephon: 415 / 259 - 5000
Facsimile: 415 / 259 - 5005

چکیده‌ها در IPA

هر چکیده در IPA از قسمت‌های مختلفی
تشکیل یافته است که در مورد هر قسمت
اشاره‌ای مختصر خواهیم داشت:

۱- شماره چکیده: 2700504 که دو شماره
اول سمت چپ نمودار جلد (Volum) نشریه و
شماره‌های بعدی نشان دهنده شماره چکیده
می‌باشد. و چکیده فوق با شماره ۵۰۴ از جلد
شماره ۲۷ IPA انتخاب گردیده است.

۲- عنوان انتخابی نویسنده برای مقاله:
(پیشرفت تدریجی اشتغال به حرفه داروسازی
بالینی در بیمارستانهای آمریکا)

۳- نویسنده مقاله

۴- مشخصات نشریه‌ای که مقاله در آن
درج شده: شامل (عنوان، جلد، صفحه، شماره یا
ماه انتشار، و سال)

۵- زبان مقاله: که حرف اول بصورت
بزرگ و حروف بعدی بصورت ایتالیک و بطور
کامل نوشته شده است و اگر خلاصه و یا اصل
مقاله به زبانهای دیگری نیز نوشته شده باشد.
این زبانها بصورت حروف ایتالیک بدنبال زبان
اصلی می‌آید. (مثال ۱)

۶- عنوان انتخابی IPA: (اشتغال به حرفه
داروسازی بالینی در بیمارستانها).

۷- چکیده انتخابی IPA: در اینجا بعنوان

1

2700504

- 2 → PROGRESSION OF CLINICAL PHARMACY PRACTICE IN U.S.
HOSPITALS
- 3 → Hoffman, R. P.
- 4 → J. MICH. PHARM. 27:58-62, 69 (Feb) 1989 English ← 5
- 6 → The historical perspective of clinical pharmacy practice in
hospitals, a profile of pharmacy service programs in 1975, the
progression of services from 1976-1987 and the purposes and
outcomes of the Hilton Head and Great Lakes Regional
conferences concerning this area, are discussed.
- 7 → This article qualifies for one hour U.S. CE credit by the ACPE.
- 8 → (11 references)
- 9 → ANNE L. MORISSEAU

2700506

BARBER-SURGEON FIGARO AND PHARMACIST HILARION

Griffenhagen, G.

INT. PHARM. J. 2:230-231 (Nov-Dec) 1988 English, French ←*

The brief histories of barber-surgeon, and possible pharmacist, Figaro of "The Barber of Seville" and "The Marriage of Figaro" and pharmacist Hilarion of "Evening Festival of the Dove," both of whom have been commemorated on postage stamps, are presented.

LISA WEBSTER

مثال ۱

مثال خلاصه مقاله چنین است:

سیمای برنامه‌های خدماتی داروسازی در سال ۱۹۷۵ میلادی در این مقاله ذکر گردیده و نیز پیشرفت تدریجی این خدمات از سالهای ۱۹۸۷-۱۹۷۶ که در یکی از مناطق آمریکا صورت پذیرفته مورد بحث قرار گرفته است.

۸- CE Credit: مقاله فوق با تأیید شورای آموزش داروسازی آمریکا (American Council of Pharmaceutical Education) دارای ارزش آموزشی (بازآموزی) تشخیص داده شده و این مبحث دروس داروسازی مقرر گردیده معادل یکساعت می‌باشد.

۹- References: تعداد منابعی که از آنها برای نوشتن این مقاله استفاده شده ذکر گردیده است.

۱۰- نویسنده چکیده: که از کارکنان IPA می‌باشد و نام و مشخصات شخصی است که کل مقاله را مطالعه نموده و از آن چکیده مندرج

در بند ۶ را استخراج کرده است.

نمایه‌ها در IPA

(INDICES)

راهنمای استفاده از نمایه‌های IPA در شماره اول هر سال (ماه ژانویه) و در ابتدای نمایه کامل شش ماهه بچاپ می‌رسد. این راهنما شرح و تصویری است از ۲۵ سرفصل موضوعی IPA در انتشار چکیده‌ها که صورت اصطلاحات شیمیایی استفاده شده در IPA را توصیف نموده است. طبقه‌بندی درمانی و فارماکولوژیک براساس طبقه‌بندی موجود در (American Hospital Formulary Services) AHFS صورت پذیرفته و همچنین فرهنگ جامعی از موضوعات نیز در صورت تماس با مرکز IPA قابل دسترسی می‌باشد.

نمایه‌ها در IPA به سه صورت زیر به چاپ می‌رسد:

الف - نمایه پانزده روزه که در انتهای هر

مجله منتشر و فقط دارای نمایه موضوعی (Subject Index) می باشد.

ب - نمایه شش ماهه که هر شش ماه یکبار منتشر و دارای دو نمایه کامل از نویسندگان مقالات و موضوعات بکار گرفته شده است.

ج - نمایه چند ساله که هر سه سال یکبار نمایه کلی از نویسندگان و موضوعات مطرح شده در IPA را تحت عنوان Multi - Year Indexes منتشر می کند این نمایه ها تاکنون از سالهای ۸۰-۱۹۷۸ و ۸۳-۱۹۸۱ و ۸۶-۱۹۸۴ چاپ رسیده است.

نمایه نویسنده

(Author Index)

نمایه نویسنده در این سرویس چکیده

۲

مطلب به صورت الفبایی نام فامیل نویسندگان و هر شش ماه یکبار در سی ام ماه ژوئن و سی ام ماه دسامبر هر سال بچاپ می رسد. که دربرگیرنده نویسندگان کلیه مقالات شش ماه اول و دوم هر سال در IPA می باشد. در این نمایه بعد از نام نویسنده عنوان مقاله و سپس شماره چکیده قید گردیده است. و با رجوع به شماره مورد نظر می توان خلاصه اطلاعات مربوط به مقاله نویسنده انتخاب شده را ملاحظه نمود. مطلب دیگری که در نمایه نویسنده قابل ذکر می باشد نام دیگر نویسندگان هر مقاله است که جهت مشاهده مقالات این نویسندگان با استفاده از کلمه See که در جلوی نام نویسنده فرعی وجود دارد ما را به نام نویسنده اصلی ارجاع و سپس با دیدن عنوان مقاله و شماره چکیده می توانیم به خلاصه مقاله مورد نظر دسترسی پیدا نمائیم.

۱- نویسنده ۲- عنوان مقاله ۳- شماره چکیده
۴- نویسنده فرعی ۵- ارجاع به نویسنده اصلی و شماره چکیده.

نمایه موضوعی

(Subject Index)

هر نشریه IPA دارای یک نمایه موضوعی است که موضوعات کلیه چکیده های موجود در هر شماره از نشریه را دربرمی گیرد. و نمایه کامل موضوعی نیز هر شش ماه یکبار در سی ام (ماه ژوئن دربرگیرنده موضوعات مقالات شش ماهه اول سال از شماره ۱۲-۱) و در سی ام ماه دسامبر (دربرگیرنده موضوعات

- 1 → Santoro, M. I. Determination of promethazine and chlorpromazine in injections by high performance liquid chromatography, 2700373 ←
- 2 → Santos, D. see Garcia, M. J., 2705280
- 3 → Santos, G. W. see Holland, H. K., 2705549
- 4 → Santos-Buit Diaz, M. A. Physician: cooperation between the pharmacy service and the nutrition unit, 2704800
- 5 → Santrucek, M. Antioxidants—potential chemotherapeutic agents, 2705138
- Sanz, E. see Biriell, C., 2702692
- Sanz-Salz, M. P. see Camacho-Sanchez, M. A., 2703885
- Saradeth, T. see Ernst, E., 2702245
- Saraspour, B. see Gaska, J. A., 2703697
- Saral, R. see Holland, H. K., 2705549
- Saramet, I. see Negou, M., 2706275
- Sarla, A. see Humpel, C., 2701018
- Saric, S. see Medic-Saric, M., 2701045
- Sarigliani, J. S. see Thom, D. B., 2702229
- Sarkar, M. see Terlingo, A., 2702017
- Sarkozy, D. see Scheiner, S. L., 2702355
- Sarka, J. see McCluskey, P., 2704802
- Sarova, P. S. Norfloxacin: new drug in the treatment of falciparum malaria, 2702794

مثال: CE credit
 administration, 2704083, 2705361
 Alzheimer's disease, 2705126
 antibiotic resistance, 2704594
 anti-inflammatory agents, 2703253
 bioelectrical impedance measurement, 2704436
 calcium antagonists, 2704317
 cancer, 2705704
 cancer pain, 2703772
 ciprofloxacin, 2702846
 clinical pharmacy practice, 2700504
 depression, 2704454
 diclofenac sodium, 2702403
 fiber, 2703231, 2703244
 geriatric insomnia, 2703750
 geriatrics, 2703768
 headache therapy, 2704450
 home tests, 2703461
 hypercholesterolemia, 2705127
 inflammatory bowel diseases, 2705697
 inhalation therapy, 2701375
 metered dose inhalers, 2701246
 milrinone, 2706369
 misoprostol, 2702310
 nebulizers in asthma, 2702208
 nicotine dependence therapy, 2702834
 otitis media therapy, 2704428
 packaging, 2700573

در صورتی که داروهای قلبی عروقی در اروپا ممکن است به دستجات بیشتری تقسیم‌بندی شوند، پس سیستم طبقه‌بندی دارو درمانی و سیستم نام‌گذاری شیمیایی در نمایه IPA سیستمی است که خود این انجمن پذیرفته است.

- داروها در نمایه موضوعی با نام ژنریک (اسامی غیرتجاری) که توسط USAN (United State Adapted Name) پذیرفته شده ارجاع داده می‌شود.

بعنوان مثال Zantac که به Ranitidine در نمایه موضوعی ارجاع شده است.

- مواد شیمیایی در نمایه موضوعی با نام شیمیایی کاملشان لیست شده‌اند و موادی که دارای شماره هستند مثال:

شش ماهه دوم سال در نشریات شماره‌های ۲۴-۱۳) بچاپ می‌رسد.

- در نمایه موضوعی IPA موارد زیر را باید مورد توجه قرار داد:

الف - CE Credit:

American Council of Pharmaceutical Education در نمایه موضوعی IPA به بخشی بر می‌خوریم تحت عنوان CE Credit که شماره چکیده‌های زیادی زیر آن نوشته شده است این بخش شامل کلیه مقالاتی است که در هر زمینه موضوعی ارزش آموزشی داشته و در نمایه موضوعی زیر عنوان CE Credit ذکر میگردد. و با رجوع به این بخش از نمایه می‌توان به سرفصلهای تأیید شده در رشته داروسازی که از سوی شورای آموزش داروسازی آمریکا American Council of Pharmaceutical Education (ACPE) برای بازآموزی تأیید شده است دسترسی پیدا کرد.

همچنین در نمایه موضوعی باید در نظر داشت طبقه‌بندی موضوعی که توسط این شورا انجام پذیرفته مختص کشور آمریکاست و ممکن است چنین طبقه‌بندی موضوعی در دیگر کشورها وجود نداشته باشد. بعنوان مثال داروهای قلبی و عروقی از نظر انجمن داروسازان بالینی آمریکا ممکن است شامل سه دسته باشد:

الف - داروهای ضد آنژین صدری

ب - داروهای ضد فشار خون

ج - داروهای ضد آریتمی

دنباله این مبحث ذکر گردیده است و در اولین شماره هر سال این نشریه بچاپ می‌رسد، می‌تواند برای استفاده‌کننده راهنمای خوبی در نمایه موضوعی برای انتخاب مطالبش باشد. برای دیدن سرفصلهای ذکرشده در نمایه موضوعی نیز می‌توان به همین سرفصلها مراجعه نمود که اولین شماره در زیر هر سرفصل نمایانگر اولین چکیده مقاله از آن سرفصل می‌باشد. بعنوان مثال در نمایه موضوعی می‌توان زیر سرفصل

مثال:

Dichlorodiphenyl dichloroethene

Dichlorodiphenyl dichloroethene; toxicity, environmental; placental transfer, 2700489
Dichloromethylene bisphosphonate, see Clodronic acid
 * → **2,4-Dichlorophenoxyacetic acid; chromatography, gas; MS, urine, 2702519**
2'-(2,6-Dichlorophenoxyethyl)-8-isopropyl-8-aza-bicyclo-[3.2.1]-octane-3-spiro-4'(5')-imidazolinone; effects; serotonergic, in vitro, 2700937
2,4-Dichloropyrido[3,2-d]pyrimidines; nucleophiles; reactions, 2701456
Dichroism, circular analysis, 2701063
 hemoglobin; nebulization, 2700016
 moxalactam; binding, β -lactamases, 2703738
Diclofenac
 comparison, etodolac; rheumatoid arthritis therapy, 2700098
 comparison, meperidine; renal colic pain therapy, 2704308

Pharmaceutical Technology کلیه شماره چکیده‌های مربوطه در نشریه که تحت عنوان این مبحث قرار دارند را در این سرفصل دنبال نمود. در مثال ذیل با رجوع به اولین شماره

2,4 - Dichlorophenoxyacetic

در انتهای نمایه موضوعی و بعد از حرف Z ذکر گردیده‌اند.

الفبایی کردن اسامی نامهای شیمیایی در نمایه موضوعی IPA براساس پیشوندهائی است که روی یک نام شیمیایی گذاشته می‌شود. اگر در مقاله اصلی، ماده شیمیایی مورد نظر با نام تجاری آمده باشد، این نام در نمایه موضوعی موجود می‌باشد ولیکن به نام غیرتجارتی آن ماده ارجاع داده می‌شود.

مثال: 2,4 - D که ارجاع داده می‌شود به - 2,4 Dichlorophenoxyacetic که در نمایه

مثال:
Zopiclone
 chromatography, gas; plasma, 2714357
 comparison, nitrazepam; insomnia, anxiety, 2708970
 comparison, triazolam; insomnia therapy, 2709972
 dissociation constants; and derivatives, UV spectrometry, 2708014
 pharmacology, 2708932
Zopiclone derivatives; dissociation constants; UV spectrometry, 2708014
Zovirax, see Acyclovir
Zoxazolamine; dosage; effects, hypovolemia, rats, 2709516
Zuclopenthixol acetate; psychotic disorders; therapy, sustained-action, 2712282
Zyderm, see Collagen

* Numbers

1,25 (OH)₂D₃, see Calcitriol
2,4-D, see 2,4-Dichlorophenoxyacetic acid
33B3.1; comparison, antithymocyte globulin; prophylaxis, rejections, renal transplantation, 2712258
7432-S, see Cefitibuten

می‌توانیم در زیر حرف D به شماره چکیده آن دسترسی پیدا نمائیم. مثال:

- عناوین سرفصلهای ۲۵ گانه‌ای که در

Technology و سرفصل فوق در متن نشریه
دسترسی پیدا نمائیم.

چکیده سرفصل یعنی ۲۷۰۰۰۰۱ ما قادر
خواهیم بود که با رجوع به شماره یاد شده بالا
به اولین چکیده در مبحث Pharmaceutical

سرفصل رنمایه موضوعی

اولین نمایه چکیده
↓
Pharmaceutical Technology, 2700001, 2705407,
2706030, 2700359, 2701234, 2702206, 2702625,
2703029, 2703483, 2704138, 2704759
see also 2700054, 2700072, 2700206, 2700208,
2700209, 2700210, 2700222, 2700226,
2700229, 2700232, 2700296, 2700318,
2700338, 2700344, 2700383, 2700388,
2700431, 2700501, 2700514, 2700524,
2700736, 2700786, 2700787, 2700791,
2700792, 2700796, 2700802, 2700816,
2700900, 2700987, 2701004, 2701022,
2701035, 2701133, 2701135, 2701196,
2701200, 2701202, 2701231, 2701327,
2701331, 2701332, 2701336, 2701351,
2701352, 2701355, 2701359, 2701489,
2701519, 2701540, 2701579, 2701580,
2701588, 2701590, 2701592, 2701593,
2701602, 2701661, 2701701, 2701758,
2701777, 2701779, 2701933, 2702009,
2702020, 2702027, 2702054, 2702111,
2702150, 2702237, 2702322, 2702338,
2702340, 2702386, 2702387, 2702388,
2702389, 2702393, 2702399, 2702495,
2702517, 2702540, 2702642, 2702645,
2702648, 2702663, 2702685, 2702733,
2702744, 2702811, 2702825, 2702826,
2702828, 2702829, 2702830, 2702884,
2702900, 2702935, 2702978, 2703027,
2703072, 2703091, 2703153, 2703171,
2703174, 2703176, 2703177, 2703179,
2703182, 2703184, 2703189, 2703195,
2703250, 2703331, 2703354, 2703407,
2703421, 2703461, 2703557, 2703576,
2703667, 2703668, 2703681, 2703683,
2703689, 2703690, 2703693, 2703695,
2703708, 2703711, 2703712, 2703727,
2703762, 2703796, 2703814, 2703881,
2703888, 2703902, 2703903, 2703905,
2703926, 2703959, 2704005, 2704011,
2704072, 2704174, 2704220, 2704387,
2704388, 2704394, 2704396, 2704400,
2704401, 2704403, 2704407, 2704409,
2704413, 2704414, 2704558, 2704618,
2704639, 2704664, 2704708, 2704714,
2704819, 2704848, 2705040, 2705046,
2705061, 2705065, 2705214, 2705241,
2705248, 2705314, 2705366, 2705402,
2705446, 2705451, 2705583, 2705651.

مثال:

سرفصل نمایه در قسمت چکیده ما
↓

Pharmaceutical Technology

2700001

English
SURVEY OF COLORINGS AND PRESERVATIVES IN DRUGS
Pollock, I. (Heart and Lung Inst., Brompton Hosp., London, En-
gland Reprints: Dept. of Child Hlth., St. George's Hosp., London
SW17 0RE, England), Young, E., Stoocham, M., Wilkinson, J. D
and Warner, J. O.
Br. Med. J. 299:649-651 (Sep 9) 1989
English
A survey of the dyes and preservatives used in 2204 drug
formulations marketed in the United Kingdom is presented.
The formulations studied contained 419 different additives, of
which 52 were dyes and preservatives that have been implicated in
adverse reactions; 930 products contained such additives. (24
references)
PEGGY L. RUPPEL